

Archeologienota

Kortrijk, Meiweg

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Kortrijk, Meiweg. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur

Delphine Saelens

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2021-0074

Plaats en datum

Gent, 12 november 2020

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1620
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

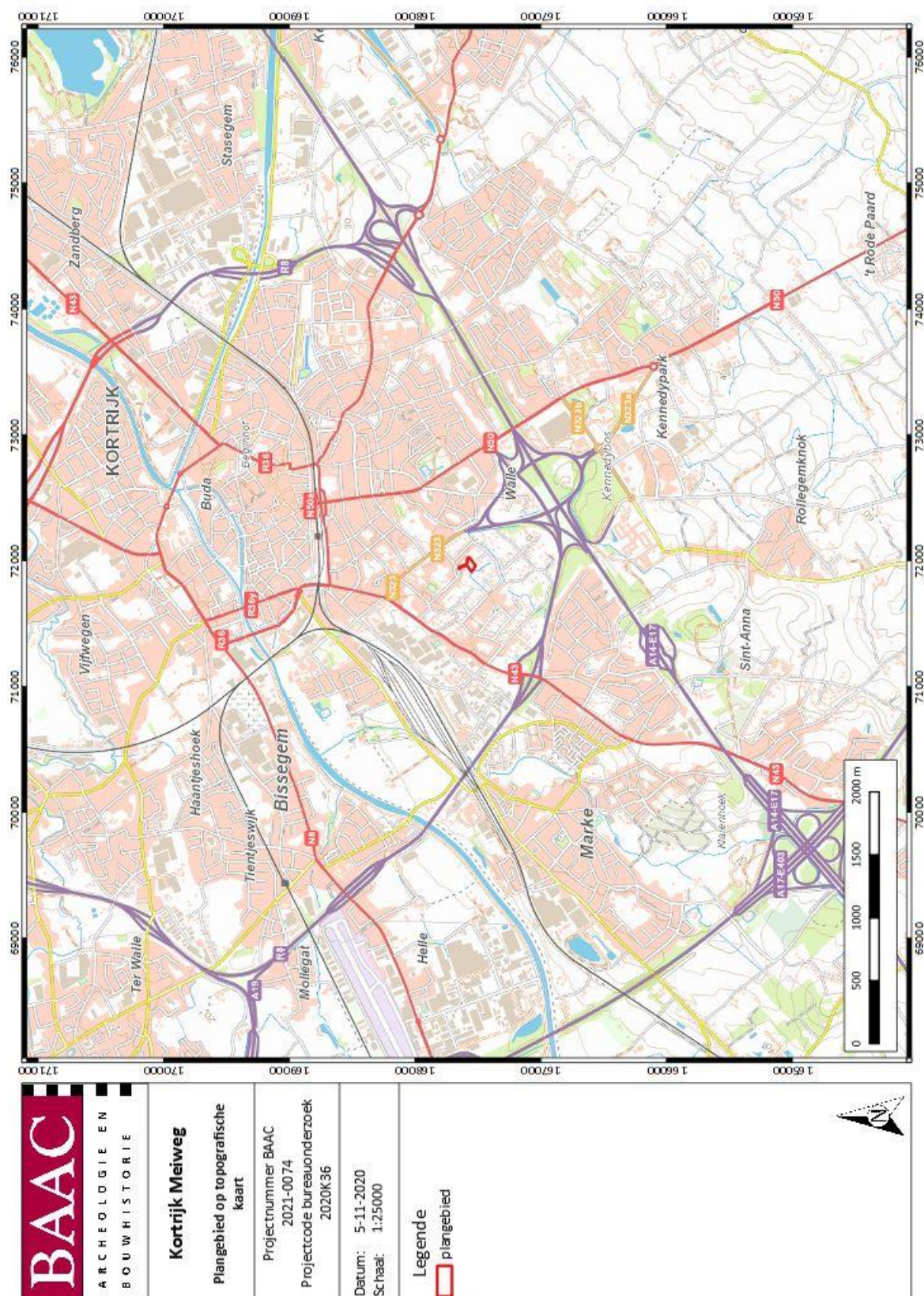
Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	4
1.3	Aanleiding	4
1.4	Huidige situatie en geplande werken	5
1.4.1	Huidige situatie	5
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	5
1.5	Randvoorwaarden	5
2	Bureauonderzoek	6
2.1	Werkwijze en strategie	6
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	6
2.1.2	Onderzoeksvragen	6
2.1.3	Methoden en technieken	6
2.2	Assessment	8
2.2.1	Landschappelijk kader	8
2.2.2	Historisch kader	18
2.2.3	Cartografische bronnen	19
2.2.4	Orthofotografische bronnen	27
2.2.5	Archeologisch kader	29
2.3	Synthese onderzoeksresultaten	35
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	35
2.3.2	Archeologische verwachting.....	35
2.3.3	Syntheseplan	36
2.4	Besluit	38
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering	38
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	38
2.4.3	Keuze onderzoeksmethode	38
2.4.4	Afbakening onderzoeksterrein	39
3	Samenvatting	41
4	Lijsten.....	42
4.1	Figurenlijst	42
4.2	Plannenlijst	42
4.3	Tabellenlijst	42
5	Bibliografie	43

1 Beschrijvend gedeelte

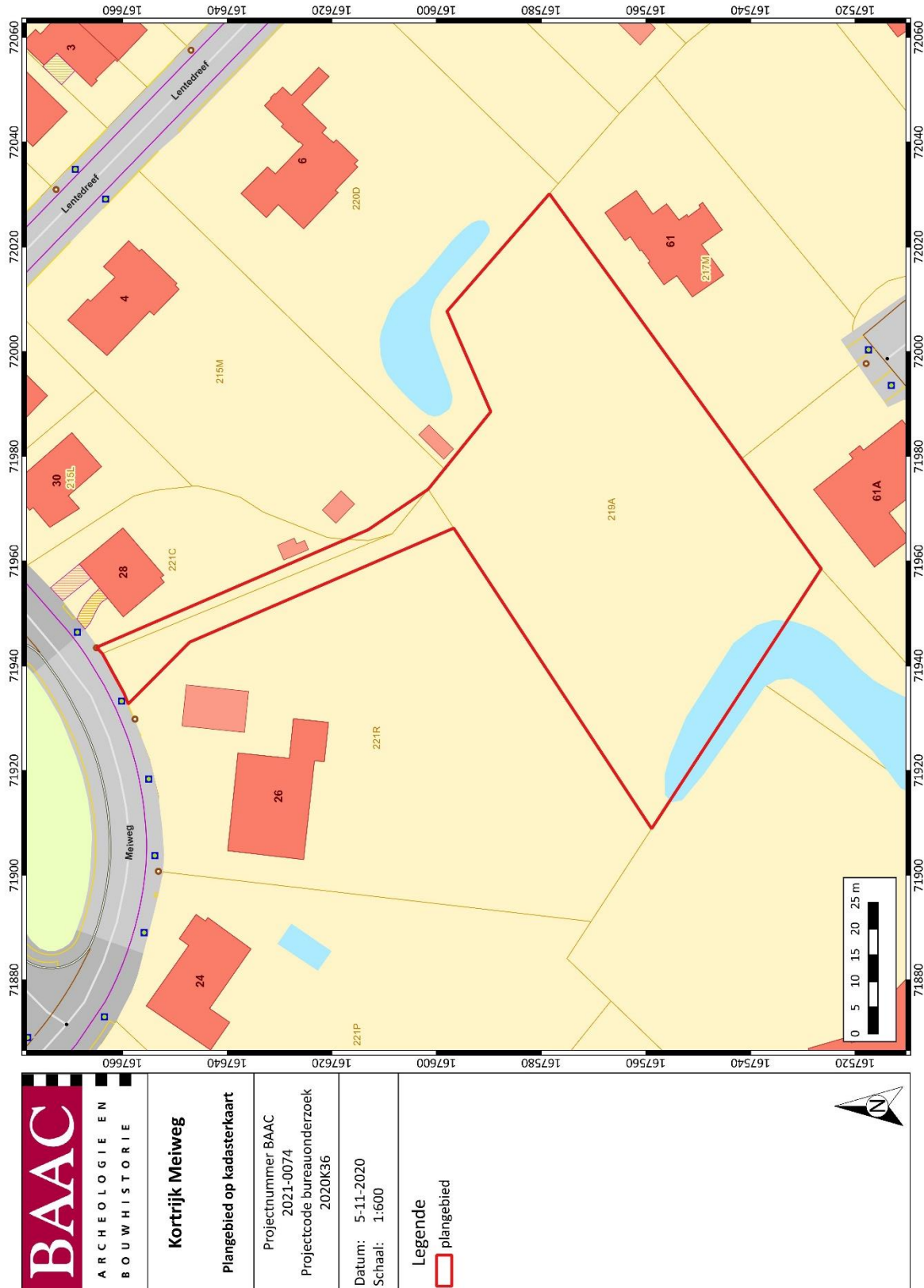
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Kortrijk, Meiweg		
Ligging	Meiweg, gemeente Kortrijk, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Gemeente Kortrijk, Afdeling1 , Sectie E, Percelen 219A, 221R, 221C, 215M		
Coördinaten	West:	x: 71908,89	y: 167558,90
	Noord:	x: 71943,52	y: 167664,98
	Oost:	x: 72030,14	y: 167578,43
	Zuid:	x: 71958,54	y: 167526,50
Oppervlakte plangebied	5.022 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	5.022 m ²		
Kartering gewestplan	Woongebied (0100)		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0074		
Bureauonderzoek	Projectcode	2020K36	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen bvba (OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)	
	Betrokken actoren	Delphine Saelens (archeoloog)	
	Betrokken derden	Niet van toepassing.	

Plan 1: Plangebied op topografische kaart¹ (digitaal; 1:10.000; 05/11/2020)

¹ AGIV 2020e

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (digitaal; 1:250; 05/11/2020)

² AGIV 2020b

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een verkaveling gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied Kortrijk, Meiweg bedraagt ca. 5.022 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 5.022 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen

archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermde onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in woongebied ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3.000 m² of meer bedraagt en de totale oppervlakte van de 1.000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Het plangebied aan de Meiweg is tot op heden onbebouwd. De omgevende percelen die langs de Meiweg, de Lentedreef en de Wolvendreef gelegen zijn, zijn grotendeels bebouwd.

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein een verkaveling, bijgevolg wordt er uitgegaan van een volledige verstoring van het terrein.

Impactanalyse

Aangezien het gaat om een verkaveling is er een impact op het eventueel archeologisch erfgoed. Het gehele terrein wordt verstoord.

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat het terrein nog niet in eigendom van de opdrachtgever is, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat het vervolgonderzoek zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na het in eigendom komen van de terreinen uitgevoerd dient te worden.

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart

- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Villaretkaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart
- Topografische kaart (1950-1970)
- Orthofoto's (1971, 1979-1990)

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessment

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

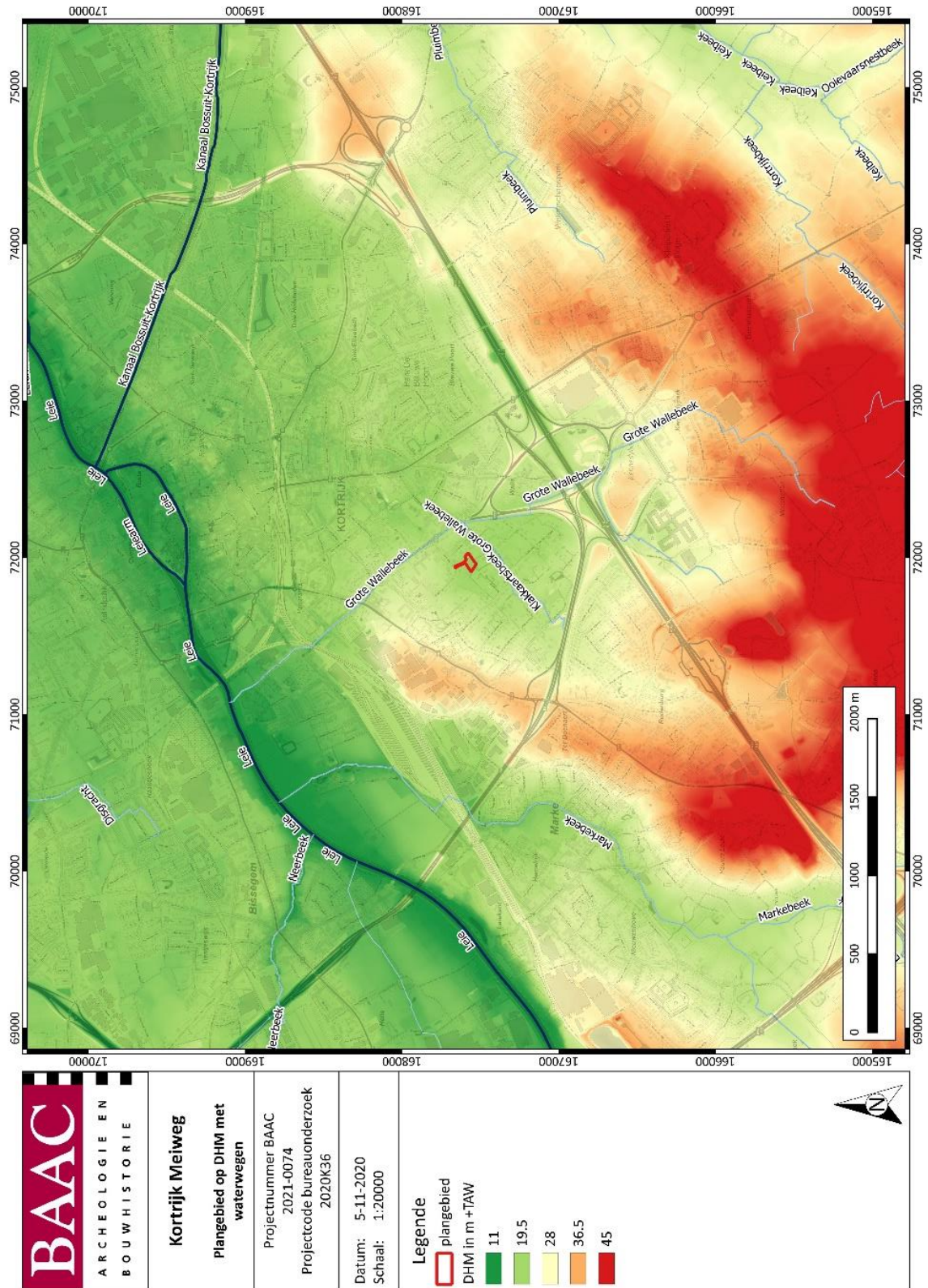
Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1. Het plangebied is gelegen aan de zuidzijde van de Meiweg, op enkele kilometers ten zuiden van het centrum van Kortrijk. Ten oosten ligt de Lentedreef, ten zuiden de Welvendreef. Op enkele honderden meters ten zuidoosten ligt het ei (R8) van Kortrijk.

Ten zuiden van het plangebied stroomt de Klakkaartsbeek en ten oosten de Grote Wallabeek. Op ca. 1,7 km ten noorden van het plangebied loopt de Leie.

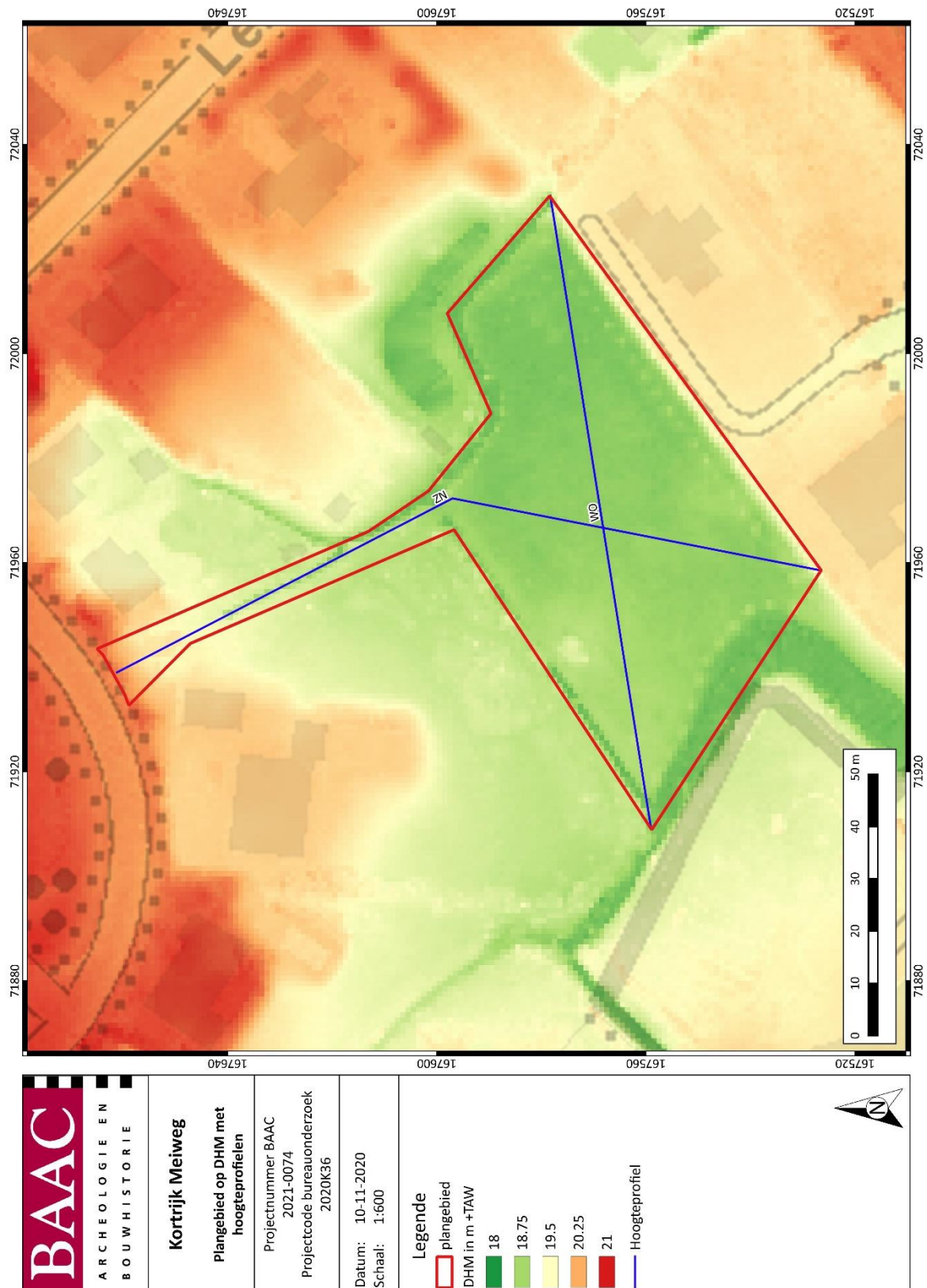
De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 19,7 en + 34,5 m TAW. De hoogste waarden bevinden zich ter hoogte van de Pottelberg, ten westen van het plangebied.

Het plangebied zelf bevindt zich tussen + 18,5 m TAW ter hoogte van het centrale deel van het terrein en ca. + 20,3 m TAW in het noordelijke deel aan de Meiweg. Het plangebied zelf is vrij vlak en laaggelegen, maar de percelen rondom het plangebied liggen iets hoger in het landschap en aan de contouren van het plangebied zijn de hoogtewaarden bijgevolg ook iets groter (zie Figuur 1). Het hoogteverschil met de omliggende percelen is vrij scherp, mogelijk zijn de omliggende percelen opgehoogd naar aanleiding van de bebouwing van de percelen.

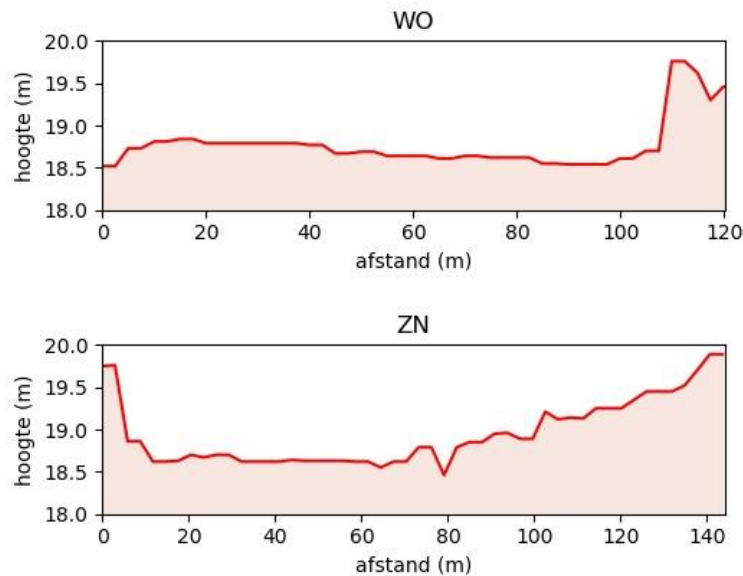
Plan 3: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)⁴ met waterwegen (digitaal; 1:1; 5/11/2020)

⁴ AGIV 2020a

Plan 4: Plangebied en hoogteverloop op het DHM⁵ (digitaal; 1:1; 10/11/2020)

⁵ AGIV 2020a

Figuur 1: Hoogteverloop terrein⁶

Landschappelijke situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in het interfluvium van de Leie en Schelde.⁷ Het interfluvium grenst aan de Vlaamse Vallei en is eerder kleinschalig, tussen de Leie en de Boven-Schelde. Het tekent zich duidelijk af op het DHM met een stijging van 11 m + TAW in de Leievallei naar 20 m + TAW op de helling tot meer dan 50 m + TAW op de heuvelrug. De randen zijn sterk ingesneden. Het heeft een vlakke topzone die een restant is van het middenpleistocene 60 m dikke terrasniveau (terras van Kruishoutem). Het plangebied bevindt zich dus op de noordelijke flank van een verhoging in het landschap, nabij enkele beken, die afwateren naar de Leie op ca. 2 km.

Paleogeen en neogeen (tertiair)⁸

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van Lid van Moen, onderdeel van de formatie van Kortrijk. Naast het plangebied komen afzettingen van het Lid van Aalbeke voor.

De formatie van Kortrijk wordt ontsloten in verschillende kleigroeven in de omgeving van de stad Kortrijk. De formatie is een mariene afzetting die voornamelijk uit kleiige sedimenten bestaat en weinig macrofossielen bevat. De formatie kan in vier leden ingedeeld worden, van boven naar onder: het lid van Aalbeke, het lid van Moen, het lid van Saint-Maur en het lid van Mont-Héribu. In totaal kan de formatie een dikte van meer dan 100 m bereiken.

De klei van het Lid van Aalbeke is een homogene, mariene afzetting die bijna uitsluitend uit fijnsiltige klei bestaat zonder zandfractie.

Het Lid van Moen is een heterogene siltige tot zandige afzetting met nummulites planulatus. Het onderscheid met het onderliggende Lid van Saint-Maur is niet altijd duidelijk, omdat ook in het lid van Moen homogene kleilagen voorkomen van een aantal meter dik. Hierdoor is soms niet duidelijk of

⁶ AGIV 2020a

⁷ DE MOOR & MOSTAERT 1993

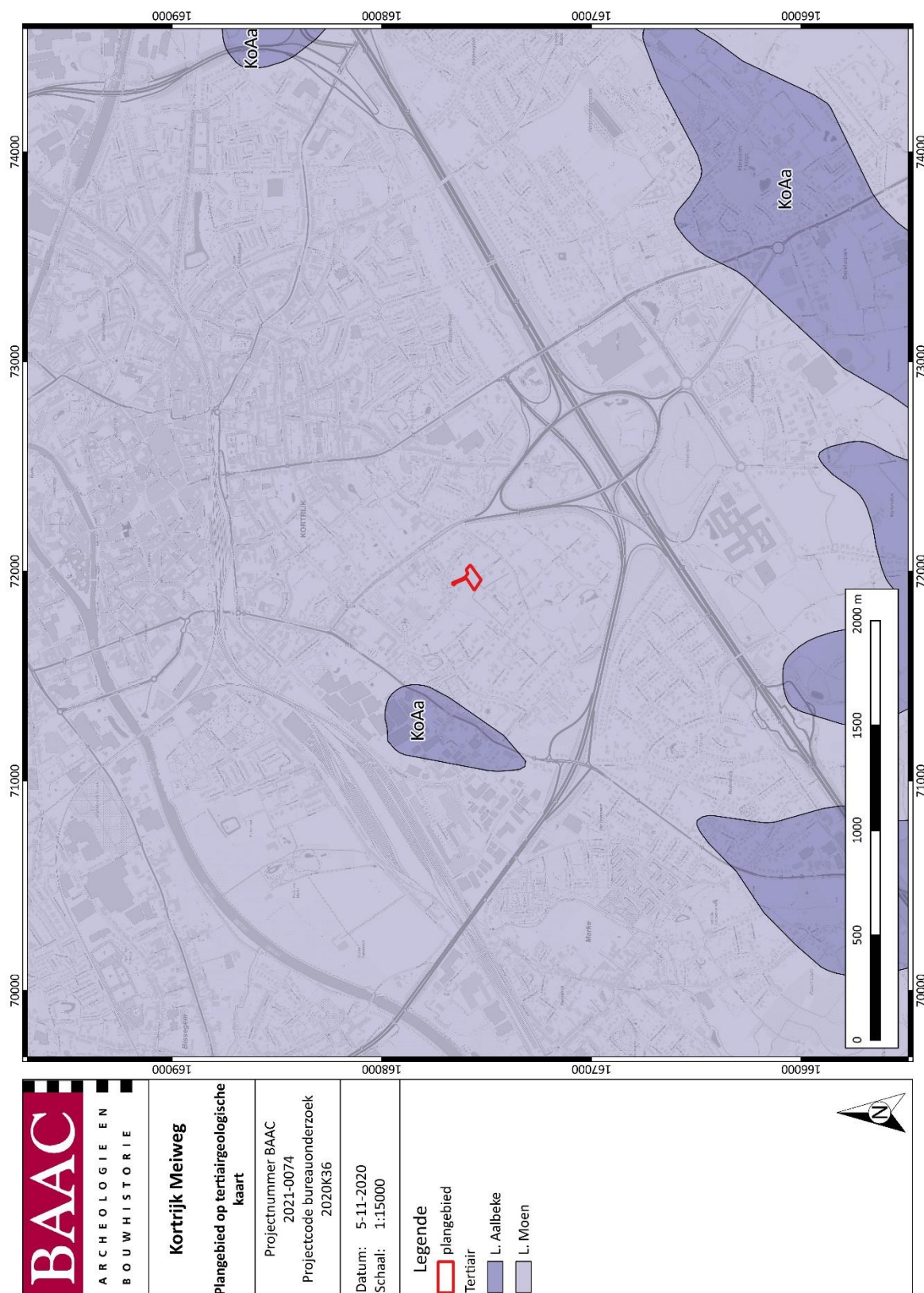
⁸ DE GEYTER 1999

deze kleilagen nog deel uitmaken van het Lid van Moen of reeds tot het Lid van Saint-Maur behoren. De gemiddelde dikte bedraagt 45 m.

Quartair⁹

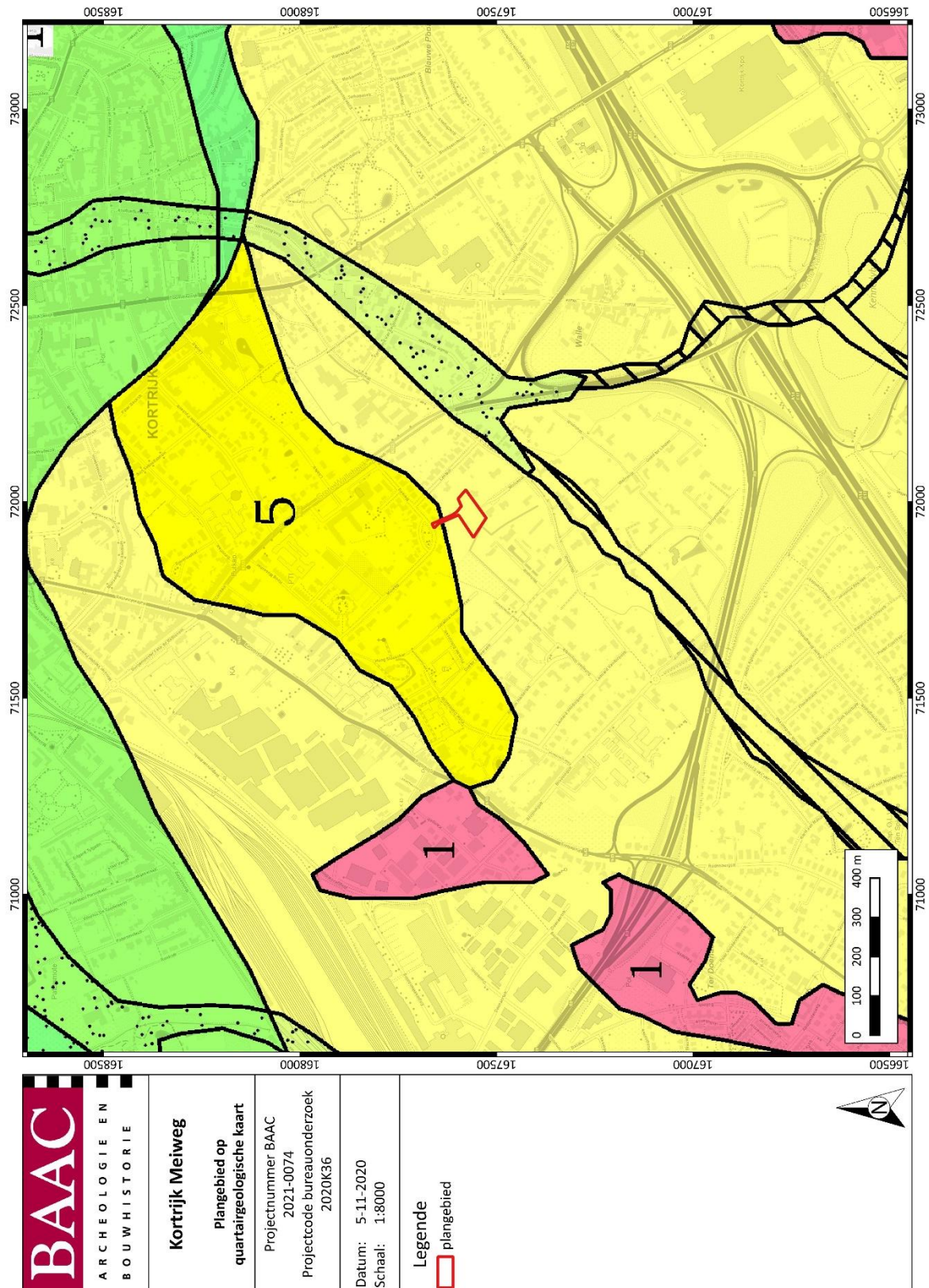
Op de quartairgeologische kaart met schaal 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als profieltypes 2 en 5. Bij profieltype 2 komen zandige tot zandlemige eolische afzettingen voor, die homogeen zijn bovenaan en onderaan een alternatie hebben van zand- en leemlagen. Bij profieltype 5 komen ook zandige tot zandlemige eolische afzettingen voor, die homogeen zijn bovenaan en onderaan een alternatie van zand- en leemlagen hebben. Hieronder komen bij profieltype 5 ook nog hellingsafzettingen en lokale fluviatiele afzettingen (lemig materiaal met zandige en kleiige intercalaties die soms weinig zijn) voor.

⁹ JACOBS et al. 1999

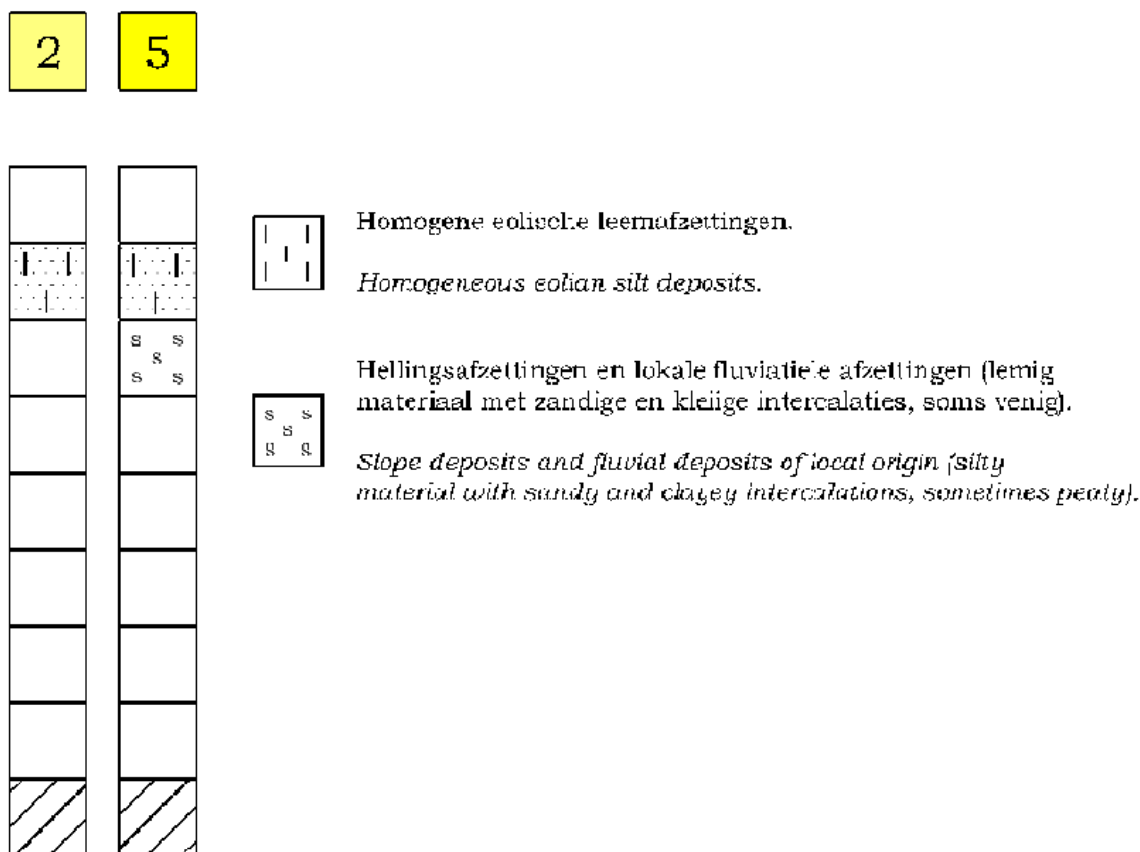
Plan 5: Plangebied op de tertiairgeologische kaart¹⁰ (digitaal; 1:50.000; 05/11/2020)

¹⁰ DOV VLAANDEREN 2020b

Plan 6: Plangebied op de quartaairgeologische kaart 1:50.000¹¹ (digitaal; 1:50.000; 05/11/2020)

¹¹ DOV VLAANDEREN 2020c

Figuur 2: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹²

Bodem¹³

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied grotendeels gekarteerd als **Eep**. Daarnaast komen ook bodemtypes **Lda** en **Lep** voor. Rondom het plangebied komen voornamelijk Pcc- en Lca-bodems voor.

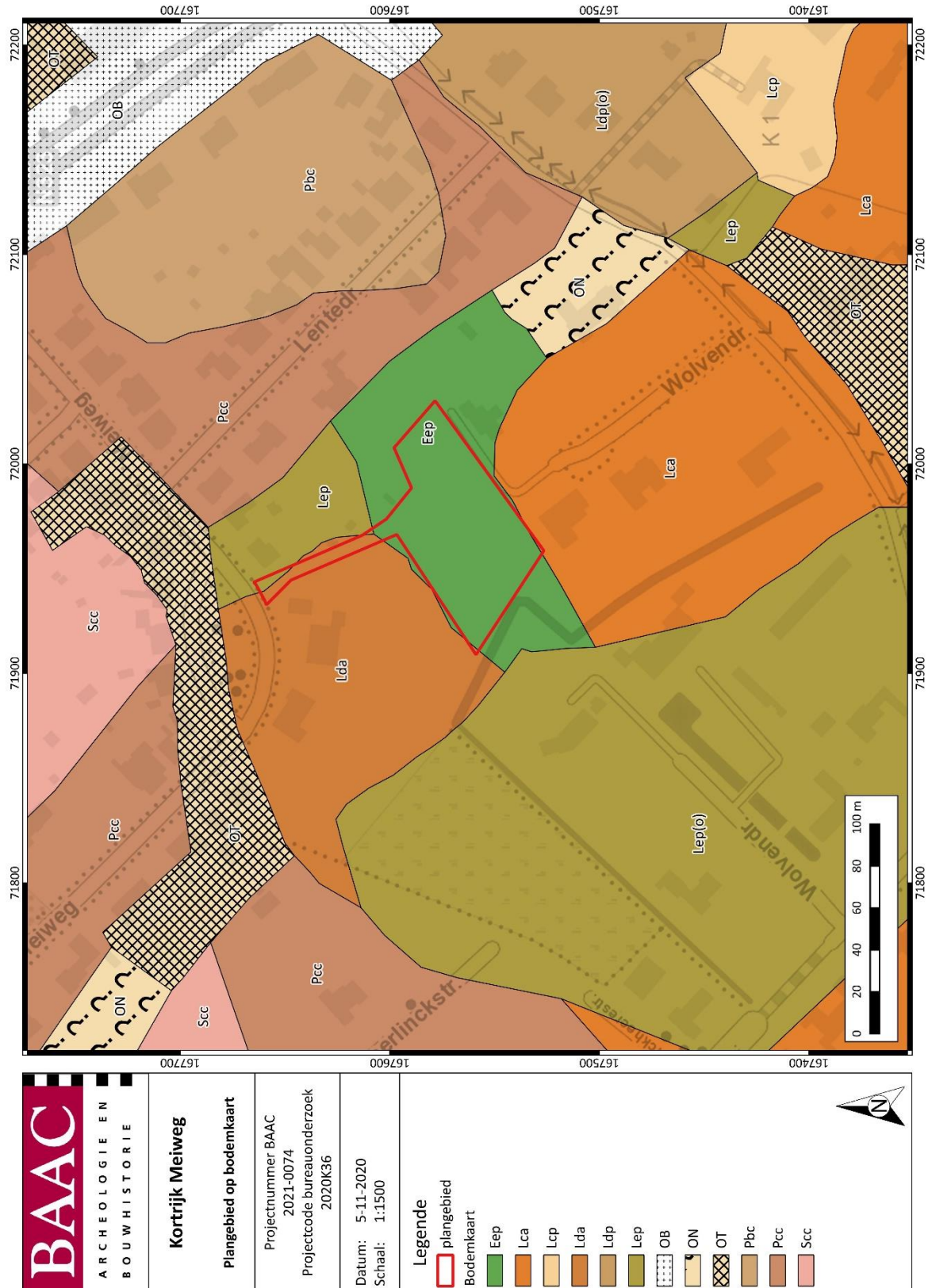
- **Eep**: natte kleibodem met reductiehorizont en zonder profielontwikkeling. De humeuze bovengrond is donker grijsbruin en sterk humeus met veel roest. De blauwgrijze reductiehorizont begint vanaf een diepte van 100 cm. Deze gronden zijn vaak te nat en soms tijdelijk overstroomd in de winter.
- **Lda**: matig natte zandleembodem met structuur B-horizont of met weinig duidelijke kleur B-horizont. Deze matig natte, matig gleyige zandleemgronden hebben een donkere grijsbruine bouwvoor met daaronder een bleekbruine uitgeloogde horizont die zwakke roestverschijnselen vertoont bij de overgang naar de textuur B-horizont. Ook deze bodems zijn vaak te nat in de winter.
- **Lep**: natte zandleembodem met reductiehorizont en zonder profielontwikkeling. Deze hydromorfe alluviale bodem is veel te nat en overstroomt soms in de winter. Op een diepte vanaf 80 cm komt blauwgrijs reductiemateriaal voor.
- **Pcc**: matig droge, lichte zandleembodem met sterk gevlekte textuur (bij lemige sedimenten), verbrokkelde textuur B-horizont (bij zandige sedimenten). De grijsbruine, humeuze bouwvoor is 25 tot 30 cm dik. Bij de in cultuur name werd een deel van de uitlogingshorizont met de

¹² DOV VLAANDEREN 2019c

¹³ DOV VLAANDEREN 2020a

bouwvoor vermengd tot een homogeen, goed humeuze Ap, met daaronder een bruingele overgangshorizont van 20 tot 30 cm dik. De verbrokkelde B-horizont komt voor tussen 50 en 80 cm.

- Lca: matig droge zandleembodem met textuur B-horizont of met weinig duidelijke kleur B-horizont. De Ap rust op een uitlogingshorizont van ongeveer 40 cm dikte of op de textuur B-horizont. De textuur B is aangereikt met klei en bestaat uit een bruine zware zandleem. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm.

Plan 7: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen¹⁴ (digitaal; 1:20.000; 05/11/2020)

¹⁴ DOV VLAANDEREN 2020a

2.2.2 Historisch kader¹⁵

Het plangebied ligt in de huidige stad Kortrijk. De vruchtbare zandleembodem en de aanwezigheid van de Leie zorgden ervoor dat de regio rond Kortrijk reeds zeer vroeg bewoond werd. Vondsten ten noorden van de Gavermeersen (ten zuiden van het huidige stadscentrum) wijzen op bewoning tijdens het mesolithicum. De continuïteit van de bewoning wordt bevestigd door vondsten die dateren uit het middenneolithicum, het laatneolithicum, de bronstijd en de La-Tèneperiode. De bewoning concentreert zich voornamelijk op de vruchtbare akkergronden langs de Leieoevers, de Gaverbeek, de Heulebeek, de Markebeek, de Mosscherbeek en de Neerbeek.

Nog voor het midden van de eerste eeuw voor Christus ontwikkelt zich op beide oevers van de Leie reeds de *Vicus Cortoracium*. De oudste vermelding van de naam 'Cortoracium' dateert uit de vierde of vijfde eeuw, wanneer melding gemaakt wordt van de ruitersrijenheid '*Milites Cortoracenses*'. De vicus ontstond op het kruispunt van de heirbaan Boulogne-Tongeren en de heirbaan Doornik-Oudenburg en sterkte zich uit op de linkeroever van de Leie, over een afstand van 250 m van west naar oost, en 500 m van zuid naar noord. Op de rechteroever van de Leie overtrok ze van oost naar west een afstand van 1150 m.

Door de Germaanse invallen werd de *Vicus* gedeeltelijk verlaten. Toch kan uit de archeologische vondsten afgeleid worden dat het Romeinse Kortrijk zich ontwikkelde tot een vroegmiddeleeuwse bewoningskern. Onder de Merovingische vorsten wordt Kortrijk een *municipium* dat reeds in de zevende eeuw een uitgebreide christianisatie kende. Sint-Elooi stichtte bijvoorbeeld omstreeks 650 een kapel ter ere van Sint-Maarten op de plaats waar later de Sint-Maartenskerk zou opgetrokken worden. Sint-Amandus zou een kapel gesticht hebben, gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, waarrond de proosdij van Sint-Amand ontstond. In 847 schonk Karel de Kale 30 ha grond aan de Sint-Amandsabdij te Kortrijk. Een muntatelier, dat onder zijn bewind in Kortrijk is opgericht, sloeg munten met de afbeelding van Karel de Kale en het opschrift '*Curtiaco*'. Op het einde van de negende eeuw komen op de zuidelijke oever van de Leie enkele halfcirkelvormige zones voor, die mogelijk als winterkamp ingericht waren door de Noormannen. Het kamp zou begrensd worden door de Leiestraat, de boogvormige zijde van de Grote Markt en de zuidelijke begrenzing van het beginhof.

In 1071 werd Kortrijk een onafhankelijke kasselrij onder het Graafschap Vlaanderen. Het '*Opidium Cortracense*' werd gevormd door een motte en de agglomeratie hierrond. Het grondgebied was in het noorden begrensd door de Leie, ten zuiden en ten oosten door een arm van de Klakkaardsbeek en ten westen door een gracht. Het grafelijk domein bestond onder meer uit de burcht, een neerhof, een boomgaard en magazijnen. In 1199 begon men met de bouw van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in de boomgaard van het kasteel. Het burgerlijk centrum van de middeleeuwse stadskern situeerde zich op en rondom de Grote Markt. De Halle, waar de kooplui hun waar aan de man brachten, werd voor het eerst vermeld in de 13de eeuw. Op het einde van de 13de eeuw ontstond een conflict tussen de Franse koning Filips de Schone en zijn leenman Gwijde van Dampierre, die toenadering gezocht had tot de Engelse kroon. In 1297 valt Kortrijk in Franse handen. De Franse vorst liet in 1300-1301 een imposante dwangburcht bouwen. De Fransen zijn verslaan tijdens de Guldensporenslag. In 1385 kreeg de stad haar oude vrijheden terug.

Filips de Stoute, die het graafschap Vlaanderen beter wilde beschermen, ging in het midden van de 14de eeuw over tot de versterking van Kortrijk. De Bourgondische omwalling werd gebouwd tussen 1354 en 1454 en omgaf ook een deel van de noordelijke Leie-oever, waar zich - ondanks de minder gunstige bodemgesteldheid en wateroverlast - een nieuwe woonkern ontwikkelde, namelijk de wijk 'Overleie'. Onder Filips De Goede (1419-1467) wordt de stad uitgebreid met de wijk Overbeke (ten

¹⁵ IOE 2020 ID 14133

oosten van het historische stadscentrum). De twee Broeltorens werden opgetrokken toen op die locatie een brug aangelegd werd. Op die manier werden de stadsdelen ten zuiden en ten noorden van de Leie verbonden. Op economisch vlak zijn de wolbewerking en de lakennijverheid de industrieën die de Kortrijkse economie bepaalden. Kortrijk heeft zijn ontwikkeling vooral te danken aan zijn gunstige ligging op een kruispunt van wegen aan de Leie. Vanaf het einde van de 15de eeuw waren de eerste sporen van het damastweven in Kortrijk te situeren.

2.2.3 Cartografische bronnen

Villaret (1745-1748)

Op de Villaretkaart¹⁶ (Plan 8) wordt het plangebied afbeeld in een ruraal gebied. Ten zuiden wordt de Klakkaartsbeek weergegeven. Ten westen van het plangebied worden de 'Potelbergh' weergegeven en de 'Potelenbergh Meule'. Rondom het plangebied is de bebouwing schaars. Er zijn meerdere walgrachtsites aanwezig in de omgeving.

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart¹⁷ (Plan 9) is te zien dat het plangebied nog steeds in een ruraal landbouwgebied ligt. Het plangebied wordt deels gekarteerd als weiland en deels als akkerland. De bebouwing is nog steeds schaars rondom het plangebied, met vele walgrachtsites in de omgeving. Ten noordwesten van het plangebied is een kapel zichtbaar.

Vandermaelen (1846-1854)

Ter hoogte van het plangebied wordt op de Vandermaelenkaart¹⁸ (Plan 10) grotendeels dezelfde situatie afgebeeld. Ten westen van het plangebied wordt een wegenis of pad weergegeven. Net als op de Ferrariskaart worden de huidige Wolvendreef en Condédreef reeds weergegeven. De omgeving rondom het plangebied is nog steeds grotendeels onbebouwd, maar wel met walgrachtsites. Ten zuidoosten van het plangebied wordt het 'Goed ter Walle' afgebeeld.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Op de Atlas der Buurtwegen¹⁹ (Plan 11) wordt nog steeds een vrij ruraal beeld weergegeven. De weg of het pad dat zichtbaar was op de Vandermaelenkaart aan de westelijke zijde van het plangebied wordt hier afgebeeld als beek of gracht. Het perceel ten (zuid)westen van het plangebied wordt afgebeeld als 'Blanchisserie de Vanderlinden'.

Ten noorden van het plangebied wordt een pad weergegeven dat overeenkomt met het huidige verloop van de Meiweg.

Popp (1842-1879)

De Poppkaarten²⁰ (Plan 12) geven ten westen van het plangebied nog steeds de 'Blanchisserie Vanderlinden' weer. De percelering van het plangebied zelf komt grotendeels overeen met de huidige percelering.

¹⁶ GEOPUNT 2020f

¹⁷ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

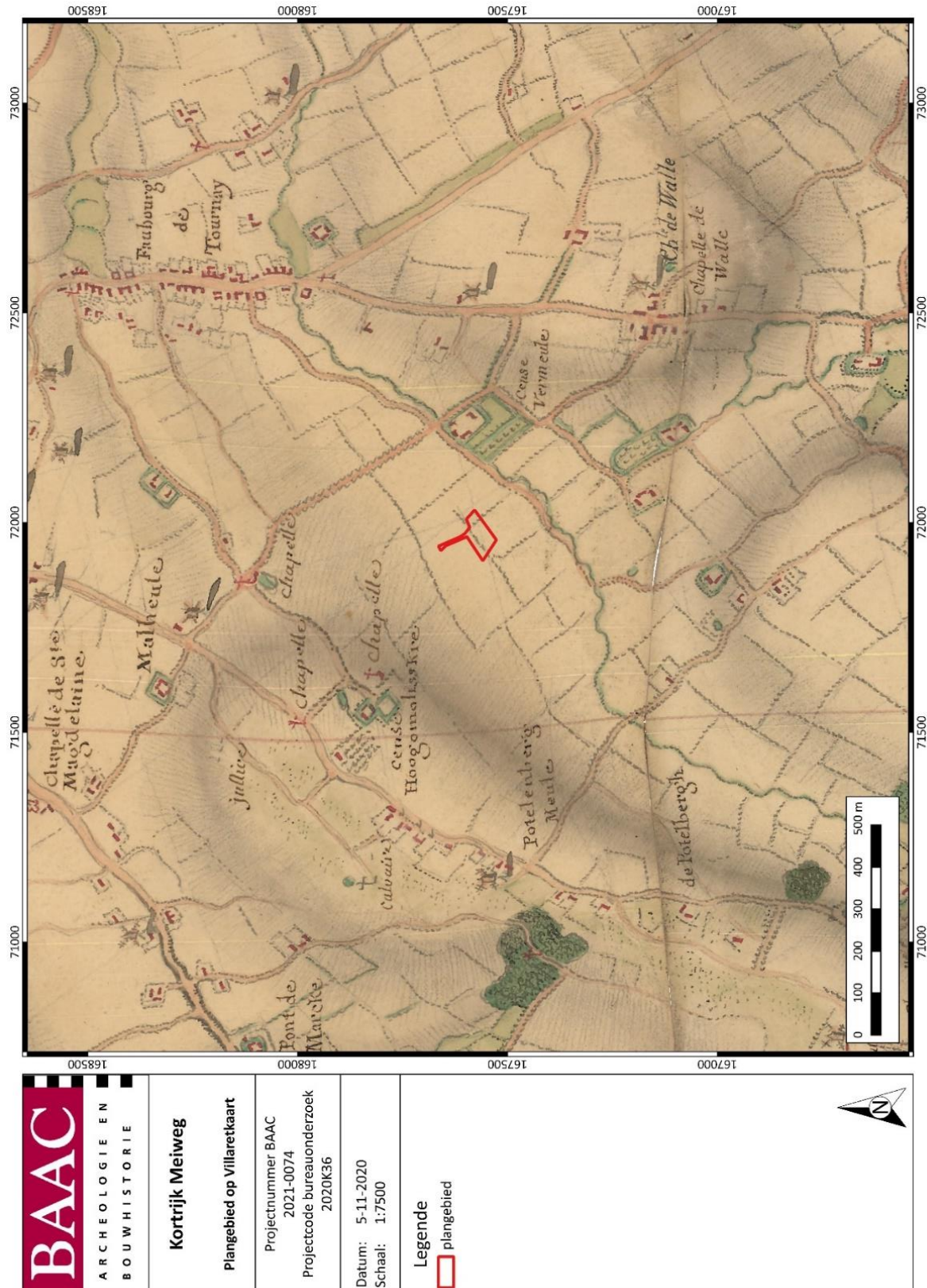
¹⁸ GEOPUNT 2020h

¹⁹ GEOPUNT 2020g

²⁰ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

Topografische kaarten 1950-1970

Op de topografische kaart uit 1950-1970 (Plan 13) lijkt de blanchisserie niet meer aanwezig ten zuiden van het plangebied. Het plangebied en de omliggende percelen zijn nog steeds onbebouwd en doen dienst als akker- of weiland. De Meiweg wordt afgebeeld ten noorden van het plangebied, hoewel deze nog niet de huidige loop van de weg heeft. Ten noorden van de Meiweg is reeds bebouwing aanwezig.

Plan 8: Plangebied op de Villaretkaat²¹ (analoog; onbekend; 05/11/2020)

²¹ GEOPUNT 2019a

Plan 9: Plangebied op de Ferrariskaart²² (analoog; 1:25.000; 05/11/2020)

²² GEOPUNT 2020c

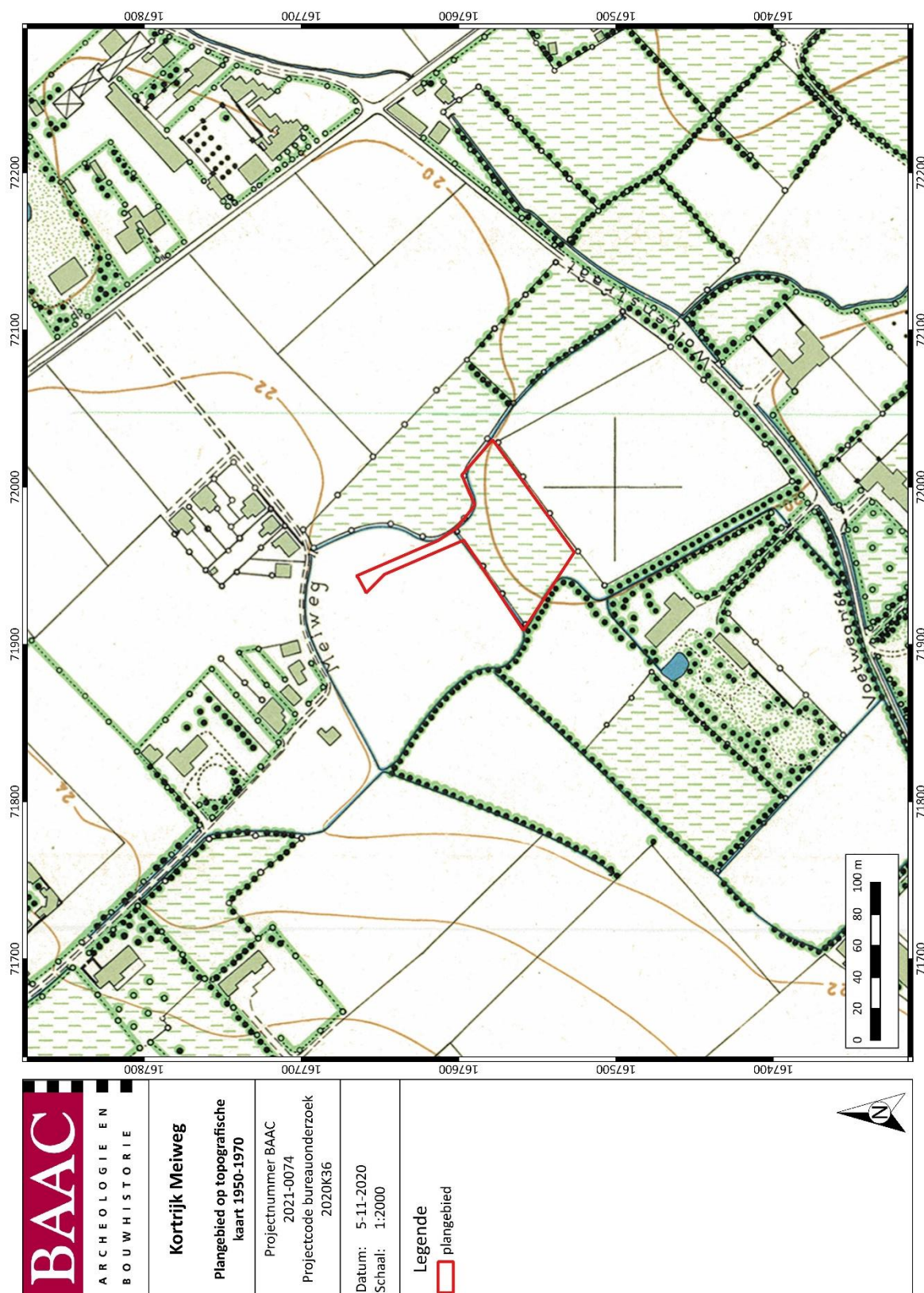

BAAC Vlaanderen Rapport 1620

Plan 12: Plangebied op de Poppkaart²⁵ (analoog; 1:1.250-1:7.500; 05/11/2020)

²⁵ GEOPUNT 2020e

Plan 13: Plangebied op topografische kaart 1950-1970²⁶ (digitaal; 1:10.000; 05/11/2020)

²⁶ GEOPUNT 2020i

2.2.4 Orthofotografische bronnen

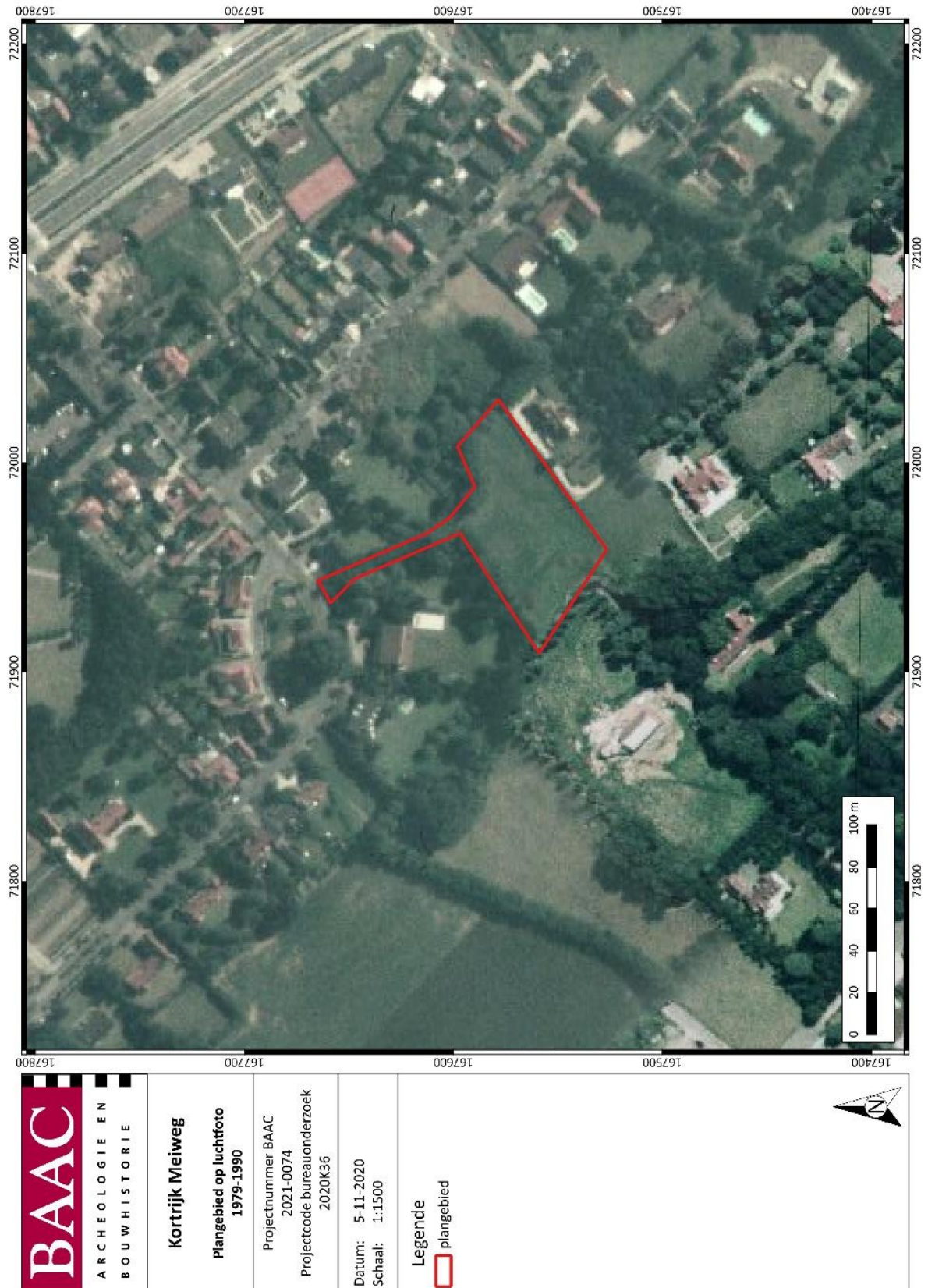
Op de luchtfoto uit **1971** is ter hoogte van de Meiweg ook het zuidelijke deel aangelegd, waardoor de noordelijke zijde van het plangebied nu aan de Meiweg komt te liggen. De Meiweg en de nieuw aangelegde Lentedreef zijn quasi volledig bebouwd. Het plangebied zelf en de omliggende percelen ten zuiden, oosten en westen blijven onbebouwd.

Op de luchtfoto uit **1979-1990** is te zien dat de omgeving rondom het plangebied meer bebouwd wordt, maar het plangebied zelf blijft onbebouwd. De situatie op deze luchtfoto komt grotendeels overeen met de meest recente orthofoto.

Plan 14: Plangebied op orthofoto 1971²⁷ (digitaal; 1:1; 05/11/2020)

²⁷ AGIV 2020c

Plan 15: Plangebied op orthofoto 1979-1990²⁸ (digitaal; 1:1; 05/11/2020)

²⁸ AGIV 2020d

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend (Plan 16).²⁹ In een straal van 1 km rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 1):

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³⁰

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
70978	CONDÉDREEF I – ROM – VICUS, WEGEN – OPGRAVING
74917	BLAUWE HOEVE – LATE ME – WALGRACHTSITE – CARTOGRAFIE
74927	N323-R8 – LATE ME – WALGRACHTSITE – CARTOGRAFIE
74925	MUNKENDOORNSTRAAT I – LATE ME – WALGRACHTSITE – CARTOGRAFIE
74937	BURG. FELIX DE BETHUNELAAN 1 – LATE ME – WALGRACHTSITE – CARTOGRAFIE
74928	RINGLAAN N323 – LATE ME – WALGRACHTSITE – CARTOGRAFIE
74930	HOOG MOSSCHER – LATE ME – WALGRACHTSITE – CARTOGRAFIE
74940	BURGEMEESTER PYCKESTRAAT 2 – LATE ME – WALGRACHTSITE – CARTOGRAFIE
75091	CONDÉDREEF II – VROEG ROM – CREMATIEGRAF – TOEVALSVONDST
156655	SCHORSMOLEN POTTTELBERG – LATE ME – MOLEN – LITERATUUR
156756	NIEUW-MOLEN – 18 ^E EEUW – MOLEN – CARTOGRAFIE
156763	MOLEN CONDÉDREEF – 18 ^E EEUW – MOLEN – CARTOGRAFIE
156700	HONDSKOTMOLEN – 16 ^E EEUW – MOLEN – LITERATUUR

²⁹ CAI 2020

³⁰ CAI 2020

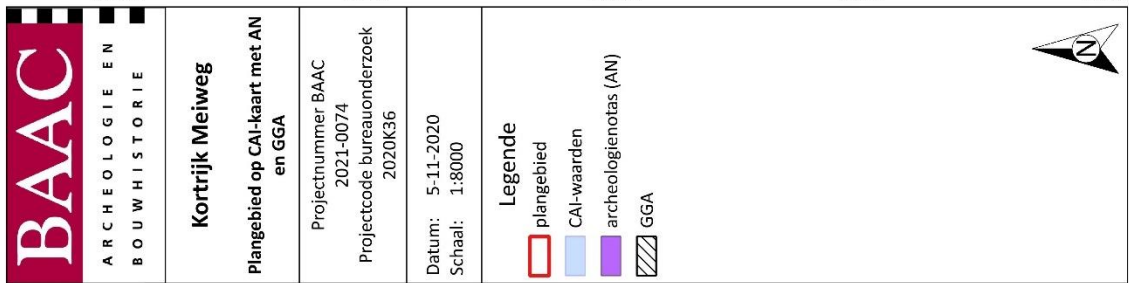
156764	MOLEN VAN WALLE – LATE ME – MOLEN – LITERATUUR
156775	SOETENSMOLEN – 18 ^E EEUW – MOLEN – LITERATUUR
156771	MAELGEULEMOLEN – 16 ^E EEUW – MOLEN – LITERATUUR

In een straal van ca. 1 km rondom het plangebied zijn enkele **Romeinse** waarden gekend. Zo is er ter hoogte van de Condédreef, bij een opgraving in de jaren 1960, een militair marskamp uit de vroeg-Romeinse tijd aan het licht gekomen (ID ID70978). Het marskamp bestond uit een spitsgracht die over een afstand van meer dan 220 m gevolgd kon worden. In het zuiden werd de aanzet van een afgeronde hoek aangesneden. Naar het noorden toe kon het verloop van de gracht niet gevolgd worden. Later werden nog twee grachten aangetroffen. Ook werden in enkele sporen vroeg-Romeins aardewerk aangetroffen. In de noordelijke zone van de site werd een tweede spitsgracht herkend, wat mogelijk kan wijzen op een de aanwezigheid van een tweede kamp. Binnenin de contour van het plangebied werden enkele sleuven getrokken waaruit sporen van houten bouwstructuren aan het licht kwamen. Daarnaast werden op de site enkele stukken van vuurbokken aangetroffen. Uit de midden-Romeinse periode kon een gebouw uit steen herkend worden. Tot slot werd ook een verhard wegdek uit de Romeinse periode aangetroffen en dit over een afstand van meer dan 100 meter. Vermoedelijk gaat het om het Romeins wegtracé van Bavik-Doornik-Kortrijk.³¹

Nog aan de Condédreef werd een vroeg-Romeins crematiegraf aangetroffen (ID75091) bij de aanleg van een duiker voor de Klakkaertsbeek. Bij de ontdekking werd een grote hoeveelheid houtskool en verbrand botmateriaal aangetroffen. Er werd ook een kleine potscherf aangetroffen in grof gebakken aardewerk. Mogelijk kan dit graf in de eerste eeuw gedateerd worden.

De overige archeologische waarden rondom het plangebied kunnen geplaatst worden in **de late middeleeuwen of recentere perioden**. Het betreffen voornamelijk waarden die geïdentificeerd werden aan de hand van cartografische bronnen, namelijk walgrachtsites en molensites.

³¹ LEVA & MERTENS 1960

Plan 16: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart³² (digitaal; 1:1; 05/11/2020)

Ander archeologisch onderzoek in de regio*Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio*

AN(BS)/N/EV ID	TOPONIEM	ONDERZOEK	ADVIES
AN 168	KORTRIJK POTTTELBERG	BOZ	GEEN VERVOLG
AN 9121	KORTRIJK CONDÉDEEF	BOZ	LBO EN WAT DAARUIT VOLGT
AN 5056	KORTRIJK CONDÉDREEF	BOZ	LBO EN PS
AN 12935	KORTRIJK ENGELSE WANDELING – KAMPSTRAAT	BOZ	GEEN VERVOLG
AN 15399	KORTRIJK WOLVENDREEF	BOZ	LBO EN WAT DAARUIT VOLGT
AN 10416	KORTRIJK LOOFSTRAAT	BOZ	GEEN VERVOLG
AN 5368	KORTRIJK DELHAIZE	BOZ	GEEN VERVOLG
AN 8201	HOF TER WALLE	BOZ	LBO EN WAT DAARUIT VOLGT
N 13704	HOF TER WALLE	LBO, PS	GEEN MAATREGELEN

Voor een terrein op de **Pottelberg** op ca. 500 m ten westen van het plangebied werd een archeologienota opgesteld naar aanleiding van de geplande werken. Uit het bureauonderzoek bleek het plangebied in het verleden grondig verstoord te zijn, wat bevestigd werd door de bodemkaart en recente orthofoto's. Na een afweging van de gekende verstoring en de geplande werken bleek dat de mogelijke bewaarde sporen niet bedreigd werden door de werken waardoor bijgevolg geen verdere maatregelen geadviseerd werden. (ID168)

Op ca. 150 m ten noorden van het plangebied zijn voor een terrein aan de Grote Wallebeek en **Condédreef** twee archeologienota's opgemaakt naar aanleiding van een nieuw woonzorgcentrum. Op basis van de bureaustudie kon een verhoogde verwachting opgesteld worden voor zowel vondsten- als sporenarcheologie. Om de bodemopbouw beter in kaart te brengen werd een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd, gevolgd door een proefsleuvenonderzoek (ID5056 en ID9121).

Nog op de Pottelberg is een archeologienota beschikbaar voor een terrein op ca. 700 m ten westen van het plangebied: **Kortrijk Engelse Wandeling – Kampstraat**. Ook hier kon het bureauonderzoek vaststellen dat er in de loop van de 20ste eeuw meerdere bouw- en sloopwerken plaatsvonden op het terrein. Bovendien zijn de bodemcondities – natte condities met dagzomende klei – niet ideaal als bewoningslocatie. Gezien de lage verwachting, en de verstoring die de bouw- en sloopwerken die

plaatsvonden op het terrein veroorzaakten, gepaard met de beperkte verstoringsdiepte; werd ook hier geen vervolgonderzoek geadviseerd. (ID 12935)

Naar aanleiding van een verkaveling aan de **Wolvendreef** te Kortrijk, op ca. 700 m ten zuidwesten van het plangebied, werd een archeologienota opgesteld. Door de gekende archeologische vindplaatsen rondom het terrein – en zeker het Romeins marskamp – kon een verhoogde archeologisch verwachting opgesteld worden. Dit ging gepaard met het feit dat het terrein op basis van cartografische bronnen steeds onbebouwd was, wat leidde tot het nemen van verdere maatregelen. Het ging om een landschappelijk bodemonderzoek, met mogelijk verder onderzoek naar steentijdsites, gevolgd door een proefsleuvenonderzoek. (ID 15399)

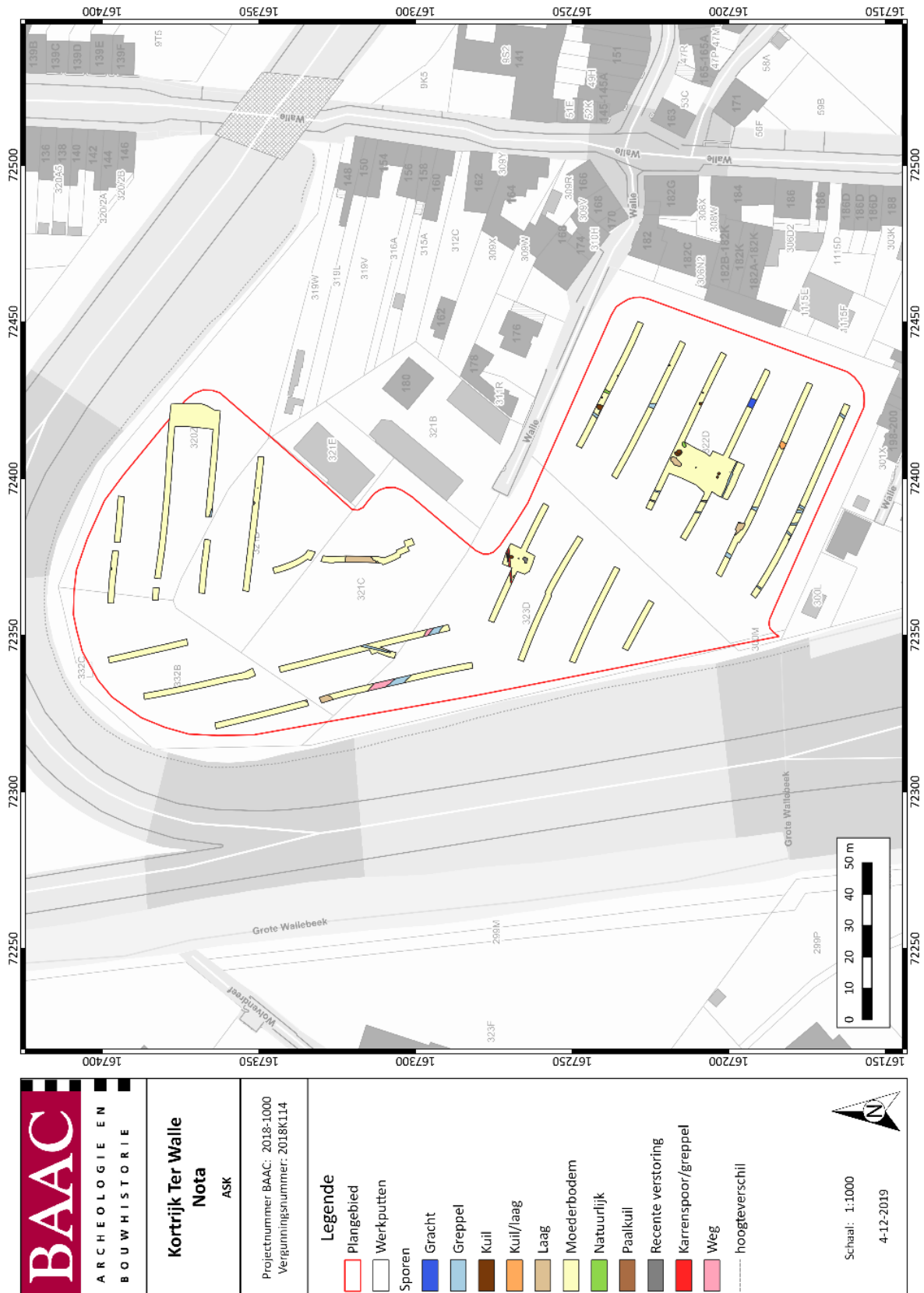
Ter hoogte van de **Loofstraat** werd naar aanleiding van sloopwerken een archeologienota opgesteld. Uit het bureauonderzoek kon opgemaakt worden dat het archeologisch potentieel van het terrein beperkt is. Gezien de geplande werken enkel uit sloopwerken bestonden werd geen verder onderzoek geadviseerd. (ID 10416)

Voor de terreinen van de Delhaize aan de **Pater Beckstraat** te Kortrijk, op ca. 750 m ten noordoosten van het plangebied, werd een archeologienota opgesteld naar aanleiding van de sloop van de winkelruimte en de bouw van een nieuwe winkelruimte met ondergrondse parking. Hoewel door de ligging van het terrein een verhoogde archeologische verwachting opgesteld kon worden, werd geen verder vooronderzoek geadviseerd. De bouw- en sloopwerken uit het recente verleden hebben namelijk een deel van het plangebied reeds verstoord. Tevens is er geen mogelijkheid tot uitbreiden bij verder onderzoek waardoor er geen kennispotentieel aanwezig is. (ID 5368)

Op ca. 400 m ten zuidoosten van het plangebied werd voor een terrein aan het voormalige **Hof ter Walle** een bureauonderzoek, een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Uit het bureauonderzoek kon een hoge verwachting opgesteld worden voor steentijdsites enerzijds en sporensites anderzijds. Het landschappelijk bodemonderzoek bracht inzicht in de bodemopbouw van de site waarbij colluviale afzettingen herkend werden die geïnterpreteerd werden als resultaat van afspoelingsprocessen. Hierdoor werd de verwachting voor in situ steentijd artefactensites bijgesteld naar laag en werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek.

“Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan worden vastgesteld dat de directe omgeving van het plangebied Kortrijk, Ter Walle zeker vanaf het neolithicum een interessante locatie is geweest voor de mens. Diverse vondsten en sporen getuigen immers van enige menselijke aanwezigheid vanaf het neolithicum (aanwezigheid van werktuigen daterende uit het neolithicum), met duidelijke zwaartepunten tijdens de vroege-ijzertijd, de nieuwe tijd en nieuwste tijd. Gezien het enkel off-site fenomenen betreft, waaronder sporen van landgebruik en landindeling, is er geen sprake van een effectieve occupatiefase ter hoogte van het plangebied. De sporen blijven immers hoofdzakelijk beperkt tot erfgreppels, perceelgreppels, afwateringgreppels en enkele kuilen die mogelijk dienst deden als opslag- en/of afvalkuil. Omwille van de ligging en spreiding van de aangetroffen sporen, wordt vermoed dat de effectieve occupatie, indien deze aanwezig was, hoger op de helling gelegen was, ter hoogte van de bestaande bewoningskern “Ter Walle”. Ter hoogte van het plangebied konden immers geen bewoningssporen of sporen van artisanale activiteiten worden herkend.”³³ Er konden geen waardevolle vindplaatsen geselecteerd worden, waardoor verder vooronderzoek niet geadviseerd werd.

³³ Uit N ID13704, DESMET et al. 2020

Figuur 3: Allesporenkaart Nota ID13704 Kortrijk Ter Walle³⁴

³⁴ DESMET et al. 2020

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

De ruimere omgeving rondom het plangebied werd reeds vroeg in gebruik genomen door de mens voor activiteiten en bewoning, voornamelijk ten westen van het plangebied langs de Leie en ten zuiden van het plangebied op de heuvelruggen. Vlakbij het plangebied is zeker menselijke aanwezigheid vastgesteld in de Romeinse tijd (Condédreef) en de ijzertijd (Nota Ter Walle).

Historische kaarten vertonen de aanwezigheid van een weiland en akkerland. Het plangebied is op basis van het historisch kaartmateriaal nooit bebouwd geweest. In de loop van de 20ste eeuw werd de Meiweg intens bebouwd, hoewel het plangebied steeds onbebouwd bleef.

2.3.2 Archeologische verwachting

In de volgende paragraaf worden de resultaten van het bureauonderzoek gesynthetiseerd tot een concrete archeologische verwachting voor het onderzoeksterrein. Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- **Paleolandschappelijk ligging:** Het plangebied ligt in het interfluvium van de Leie en de Schelde. Het plangebied ligt ten zuiden van de Pottelberg in een laaggelegen gebied aan de Klakkaartsbeek en de Grote Wallebeek. Op de bodemkaart wordt het plangebied voornamelijk gekarteerd als natte kleibodem zonder profielontwikkeling.
- **Cartografische bronnen:** De omgeving van het plangebied wordt op het historische kaartmateriaal afgebeeld als ruraal gebied met verspreid enkele walgrachtsites en molensites. Het plangebied en de omliggende percelen worden als landbouwgrond gekarteerd. Pas in de 20ste eeuw, met onder andere de aanleg van de Meiweg en later de Lentedreef, dat de bebouwing rondom het plangebied toenam. Het plangebied zelf bleef onbebouwd. Op de Vandermaelenkaart, de Atlas der Buurtwegen en de Poppkaart wordt ten zuiden van het plangebied een blekerij weergegeven.
- **CAI en ander archeologisch onderzoek:** Uit de steentijd zijn rondom het plangebied enkel vondsten gekend op grotere afstand (nl. 1,5 km), langs de Leie of ten zuiden van het plangebied, bij de overgang naar de hoger gelegen ruggen in het landschap. In de dichtere omgeving van het plangebied zijn aan de Condédreef Romeinse waarden gekend waaronder een Romeins legerkamp. Ook zijn vele molen- en walgrachtsites gekend rondom het plangebied. Een recent proefsleuvenonderzoek op ca. 400 m ten zuidoosten van het plangebied bracht steentijdvondsten uit het neolithicum het licht, naast vondsten en sporen uit de vroege-ijzertijd en nieuwe en nieuwste tijd. Het betrof echter off-site fenomenen.
- **Gekende verstoring:** Het plangebied werd tot op heden niet bebouwd en werd steeds in gebruik genomen als weiland.
- **Geplande verstoring:** Aangezien het om een verkaveling gaat, wordt uitgegaan van een volledige verstoring.

Concluderend kan volgende verwachting worden opgemaakt voor het plangebied:

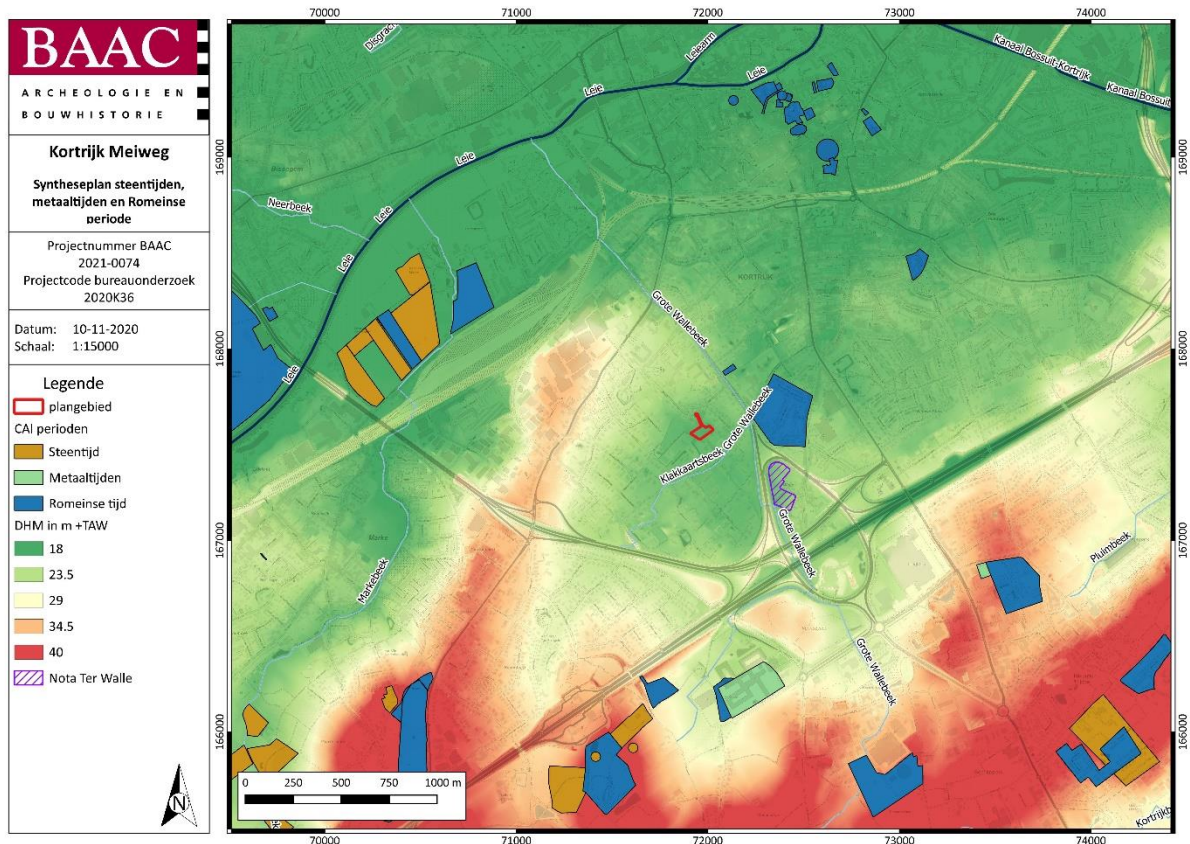
Er is een lage verwachting op te stellen voor **steentijdsites** gezien de landschappelijk situatie van het plangebied. De lage ligging van het plangebied in het landschap op een bovendien permanent natte bodem, was geen verkozen locatie voor nederzettingssites. Men verkoos eerder iets hoger, droger

gelegen locaties. Bovendien kan het langdurige gebruik van het plangebied als landbouwgrond, en op basis van het historische kaartmateriaal in sommige perioden als akkerland, het oorspronkelijke bodemprofiel reeds verstoord hebben.

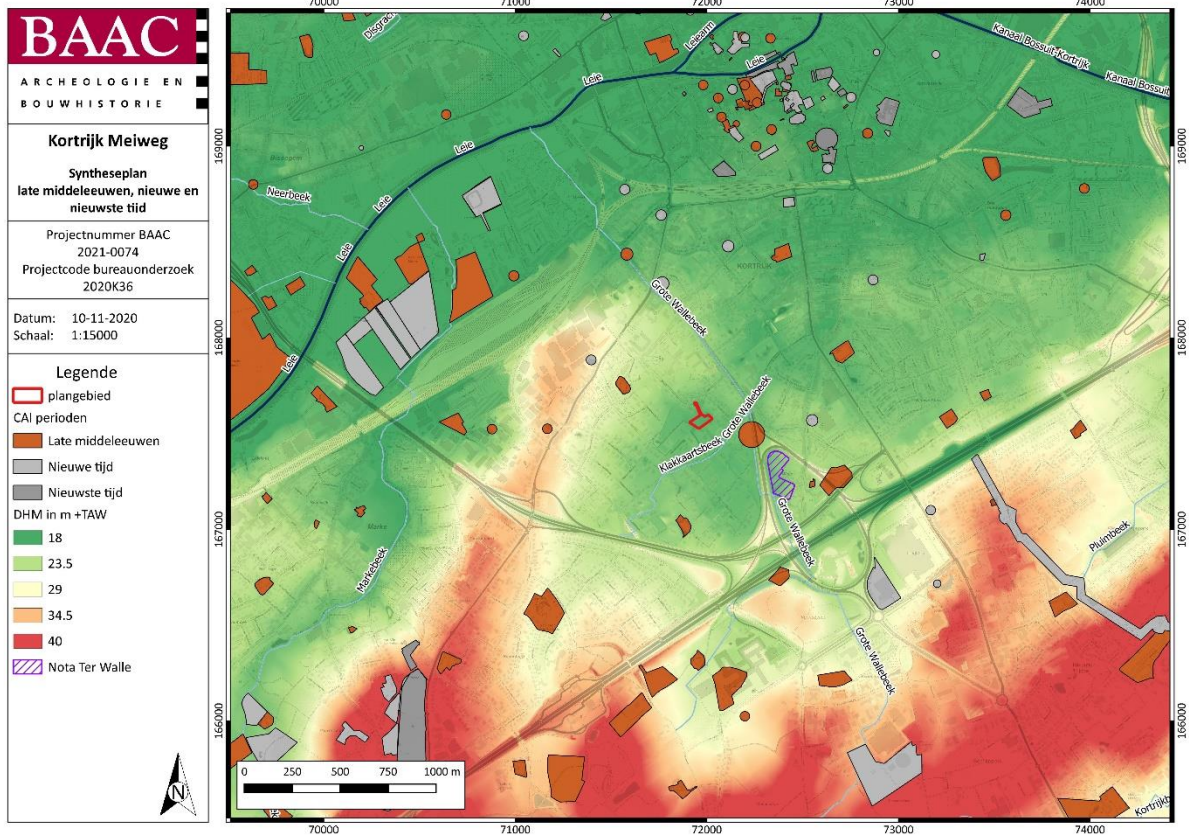
Voor sporensites uit de **ijzertijd, Romeinse tijd, middeleeuwen en nieuw(st)e tijd** wordt een matig hoge verwachting opgesteld. De landschappelijke situatie, in een uiterst nat, laaggelegen gebied, doet vermoeden bewoningsactiviteiten zich eerder op hogere, drogere locaties in het landschap bevonden.

2.3.3 Synthesepan

Het synthesepan geeft de CAI-periodenkaart weer samen met het recent uitgevoerde proefsleuvenonderzoek ten zuidoosten van het plangebied. Deze archeologische gegevens, in combinatie met de landschappelijke ligging van het plangebied in een laaggelegen gebied aan de Klakkaartsbeek, doen een matige archeologische verwachting naar voor schuiven.

*Plan 17: Synthesepan met weergave CAI-meldingen uit de steentijd, metaaltijden en Romeinse tijd
(digitaal; 1:1; 10/11/2020)*

Plan 18: Syntheseplan met weergave CAI-meldingen uit de late middeleeuwen, nieuwe tijd en nieuwste tijd (digitaal; 1:1; 10/11/2020)

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Zowel voor het plangebied zelf als voor de nabije omgeving zijn verschillende archeologische indicatoren voor de aanwezigheid van archeologisch erfgoed. Echter, tot op heden is er weinig archeologisch (voor)onderzoek uitgevoerd met ingreep in de bodem (met uitzondering van de sites aan de Condéstraat en het Hof Ter Walle). De archeologische indicatoren bestaan voornamelijk uit cartografische indicatoren. Bijgevolg heeft ieder archeologisch onderzoek een aanwezig potentieel op kennisvermeerdering.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon onvoldoende bepaald worden. Op basis van de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek³⁵ is **verder vooronderzoek aangewezen**.

Aangezien de terreinen nog niet in eigendom zijn, betreft het een archeologienota waarbij het verder vooronderzoek in een uitgesteld traject uitgevoerd dient te worden.

2.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 3: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	JA	NEE	NEE	NEE	VERMOEDELIJKE SPOREN BESTAAN VOORNAMELIJK UIT GRONDSPOREN. BIJGEVOLG IS DEZE METHODE NIET NUTTIG OM TOE TE PASSEN
VELDKARTERING	JA	NEE	NEE	NEE	GEEFT GEEN INFO OVER DE AANWEZIGHEID VAN EEN MOGELIJKE SITE, ENKEL OF ER MATERIAAL AANWEZIG IS UIT EEN BEPAALDE PERIODE ; BOVENDIEN ZULLEN DOOR DE OPBOUW VAN HET PLANGEBIED (GRAS/VERHARDING) GEEN OPPERVLAKTEVONDSTEN AANGETROFFEN KUNNEN WORDEN
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DIENT TE GEBEUREN OM DE TOESTAND VAN DE BODEM NA TE GAAN EN HET STEENTIJDPOENTIEEL TE BEPALEN ;

³⁵ ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020 fig.3

	NOODZAKELIJK VOOR HET BEPALEN VAN VERDERE ONDERZOEKSTAPPEN				
VERKENNEND/ WAARDEREND BOORONDERZOEK	JA	MISSCHIEN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK
PROEFPUTTEN- ONDERZOEK STEENTIJD	JA	MISSCHIEN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK
PROEFSLEUVEN/ PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DIT IS NOODZAKELIJK OM DE AANWEZIGHEID VAN SPORENSITES NA TE KUNNEN GAAN ; EVENEENS AFHANKELIJK VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

In eerste instantie dient verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem onder de vorm van een **landschappelijk bodemonderzoek** uitgevoerd te worden. Dit om de bodemopbouw in kaart te brengen en het steentijdpotentieel in te schatten. Indien in de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek aanwijzingen worden gevonden voor een verhoogde kans op steentijd, dient aansluitend een verkennend archeologisch booronderzoek te worden uitgevoerd met daaropvolgend (indien nodig) nog een waarderend archeologisch booronderzoek en al dan niet proefputten in functie van steentijd. Wanneer het steentijdtraject is afgerond of er voldoende aanwijzingen gevonden werden binnen de landschappelijke boringen om te kunnen besluiten dat er geen potentieel op steentijd is, dient a.d.h.v. een proefsleuvenonderzoek nagegaan te worden of er sporensites aanwezig zijn binnen het plangebied. Dit dient enkel te gebeuren wanneer de landschappelijke boringen een goede bewaring van het archeologisch niveau en de versturende impact van de geplande werken aantonen.

2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

Aangezien het om een verkaveling gaat, wordt uitgegaan van een volledige verstoring, waardoor dezelfde contour als het plangebied wordt aangehouden.

Plan 19: Plangebied op orthofoto (digitaal; 1:1; 10/11/2020)

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een verkavelingsaanvraag voor een terrein langs de **Meiweg te Kortrijk**, heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgesteld. Er kon enkel een bureauonderzoek uitgevoerd worden. Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, stelt BAAC Vlaanderen bvba vast dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke afwezigheid van een archeologische site binnen de geplande ingrepen afdoende te staven.

Het plangebied ligt aan de Klakkaartsbeek en Grote Wallabeek in een laaggelegen gebied in het landschap. Ter hoogte van het plangebied bestaat de bodem uit natte klei zonder profielontwikkeling. Op cartografische bronnen wordt het plangebied steeds weergegeven als ruraal landbouwgebied zonder bebouwing. Ten oosten van het plangebied is een Romeins marskamp opgegraven. Ten zuidoosten van het plangebied konden op de site Ter Walle enkele off-site sporen uit het neolithicum, de vroege-ijzertijd, de nieuwe en nieuwste tijd aangetroffen worden.

De archeologische verwachting voor dit terrein wordt matig ingeschat. Mede door de landschappelijke ligging, de reeds gekende archeologische waarden in de omgeving en de mogelijk beperkte verstoringsgraad van de bodem vanwege het gebruik als akkerland, kunnen archeologische sporen verwacht worden uit de steentijden, metaaltijden, Romeinse periode, middeleeuwen en nieuwe tijd. Het terrein is lange tijd en ook tot op heden gebruikt als akker- en weiland. Het is echter op basis van het bureauonderzoek alleen niet mogelijk om de exacte graad van verstoring vast te stellen.

Omdat er binnen het kader van deze archeologienota enkel een bureauonderzoek is uitgevoerd, is verder onderzoek naar de bodemopbouw noodzakelijk om een beter zicht op het kennispotentieel te krijgen. Daarom dient er in eerste instantie in een uitgesteld traject een **landschappelijk bodemonderzoek** te gebeuren, dit om onder andere het steentijdpotentieel te kunnen staven. Ook de graad van verstoring en de impact van de geplande werken dient middels dit landschappelijk bodemonderzoek nagegaan te worden. Indien in de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek aanwijzingen worden gevonden voor een verhoogde kans op steentijd, dient aansluitend een verkennend archeologisch booronderzoek te worden uitgevoerd met daaropvolgend (indien nodig) nog een waarderend archeologisch booronderzoek en al dan niet proefputten in functie van steentijd. Wanneer het steentijdtraject is afgerond of er voldoende aanwijzingen gevonden werden binnen de landschappelijke boringen om te kunnen besluiten dat er geen potentieel op steentijd is, dient a.d.h.v. een proefsleuvenonderzoek nagegaan te worden of er sporensites aanwezig zijn binnen het plangebied. Dit dient enkel te gebeuren wanneer de landschappelijke boringen een goede bewaring van het archeologisch niveau en de versturende impact van de geplande werken aantonen.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Hoogteverloop terrein	11
Figuur 2: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	15
Figuur 3: Allesporenkaart Nota ID13704 Kortrijk Ter Walle	34

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 05/11/2020)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 05/11/2020)	3
Plan 3: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 5/11/2020)	9
Plan 4: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 10/11/2020)	10
Plan 5: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 05/11/2020)	13
Plan 6: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 05/11/2020)	14
Plan 7: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 05/11/2020)	17
Plan 8: Plangebied op de Villaretkaart (analoog; onbekend; 05/11/2020)	21
Plan 9: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 05/11/2020)	22
Plan 10: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 05/11/2020)	23
Plan 11: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 05/11/2020)	24
Plan 12: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 05/11/2020)	25
Plan 13: Plangebied op topografische kaart 1950-1970 (digitaal; 1:10.000; 05/11/2020)	26
Plan 14: Plangebied op orthofoto 1971 (digitaal; 1:1; 05/11/2020)	27
Plan 15: Plangebied op orthofoto 1979-1990 (digitaal; 1:1; 05/11/2020)	28
Plan 16: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 05/11/2020)	31
Plan 17: Synthesepan met weergave CAI-meldingen uit de steentijd, metaaltijden en Romeinse tijd (digitaal; 1:1; 10/11/2020)	36
Plan 18: Synthesepan met weergave CAI-meldingen uit de late middeleeuwen, nieuwe tijd en nieuwste tijd (digitaal; 1:1; 10/11/2020)	37
Plan 19: Plangebied op orthofoto (digitaal; 1:1; 10/11/2020)	40

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	29
Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio	32
Tabel 3: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	38

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.
- AGIV, 2020a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model.
- AGIV, 2020b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2020c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- CAI, 2020. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- DESMET, C., VAN DER DOOREN, L. & CORNELIS, L., 2020. *Nota Kortrijk, Ter Walle*, Gent.
- DOV VLAANDEREN, 2020a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020b. Databank Ondergrond Vlaanderen, neogeen/paleogeen (tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2020a. GEOPUNT VLAANDEREN.
- GEOPUNT, 2020b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020d. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020e. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020f. GEOPUNT VLAANDEREN: Villaretkaart (1745-1748). Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2020g. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845).

GEOPUNT, 2020h. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854).

GEOPUNT, 2020i. Topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, opname 1950-1970. Available at: <https://www.geopunt.be> [Accessed October 23, 2018].

DE GEYTER, G., 1999. *Toelichting bij de Geologische kaart van België (Vlaams Gewest). Kaartblad 29: Kortrijk*, Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

IOE, 2020. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be>.

JACOBS, J. et al., 1999. Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest: Kaartblad 29 Kortrijk. , p.69.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2020. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.

LEVA, C. & MERTENS, J., 1960. Kortrijk. Romeins kamp. *Archeologie*, 2, p.419.

DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000.*, Leuven.

ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.